

LUD

Jornal polonez „LUD” publica-se á noite terças - e sextas - feiras

Wychodzi dwa razy na tydzień: w wtorki i piątki, wieczorem

Wydawca i Redaktor: Książ Jan Pałka

Redakcja i Administracja otwarte są codziennie (prócz niedziel i świąt) od 8—11 godz. rano i od 1—5 godz. po południu.

PRENUMERATA: W Brazylii 120000 płatna z góry; w Argentynie 6 pezów; w Polsce 14 zł.; w Ameryce Południowej 2.50 dolary; w Urugwaju 4 pezy drugwajakto.

Adres Redakcji „Ludu”: Kurytyba — Avenida Dr. Jayme Reis, Nr. 583
Adres dla listów: Kurytyba — Caixa postal 155 — Paraná — Brasil
Adres telegraficzny: Redação „Lud” Kurytyba

Ceny ogłoszeń: — Ogłoszenia tylko zgóry płatne.

Do 3 cm. szerokości przez 1 lam do 3 razy 50000
Od 1 „ „ 1 „ za każdy raz na stronie ogłoszeń 3000
Od rocznych ogłoszeń zgóry zapłaconych na stronie ogłoszeń 40 proc. niżki
Od nekrologów 4 cm. szerokości przez 1 lam 30000
Ogłoszenia w tekście według umowy

CENA NUMERU 300 rejsów.

W Kurytybie do nabycia w sklepach pp.: R. Piekarza - Kubisa i Floreckiego.
W mieście São Paulo: w kioskach około poczty głównej; Estação Luz, Serocabana i Braz.
W Porto Alegre: agent Grzegorz Kulesza - Filho, Rua do Parque 481.

Konflikt włosko-abisyński wikła politykę europejską

Gorączkowe przygotowania wojenne Włoch do wojny z Abisynją, jest naprawdę ryzykiem, gdyż Włochy nie mają najmniejszych szans wygrania wojny. Wojska Negusa wynoszą 500 000 ludzi, czego około 50 tysięcy może mieć jako takie uzbrojenie. Jeżeli weźmiemy pod uwagę zawziętość, nieporównaną wytrzymałość i zapał wojenny żołnierza abisyńskiego a dodamy temperaturę do 40 stopni — to nieprawdopodobnym wydałoby się, że abisyński żołnierz dozwoliłby sobie na wycofanie.

Znamienna jest rola Francji, której wpływy do niedawna dominowały w Addis Abeba.

Anglia dla bardzo ważnych powodów jest zmuszoną przeciwdziałać ekspansji włoskiej. I z tą chwilą, kiedyby Włochy stały się panem Abisynji, miałyby kontrolę nad rzeką Niebieskim Nilem, Atbara i Sobat. Anglicy włożyli miljonowe nakłady na eksploatację Sudanu i Egiptu. Dlatego też te miliony funtów szterlingów angielskich nie mogą dziś pozwolić, by najbogatsze plantacje Anglii stały się pustynią. Ponadto wzrost potęgi włoskiej w Afryce, nic dobrego Anglii wróżyć nie może.

Włochom, jak wiadomo, chodzi o bawelną, która dla Stanów Zjednoczonych, Japonii i Włoch odgrywa olbrzymią rolę, czego nie można powiedzieć o Francji. Interesy Anglii też tkwią w bawelnie. Olbrzymie plantacje bawełny w Sudanie i Egipcie są nawadniane rękami wyżej wymienionymi a zwłaszcza Niebieskim Nilem z tamą na jeziorze Tsana. Właśnie kontrola Anglii nad Niebieskim Nilem zapewnia jej uprawę plantacji bawełny w Egipcie; stądto Anglia słusznie nie chce dopuścić Włoch do opanowania Nilu.

Niewątpliwie, że tą sposobność wykorzystają Niemcy i doprowadzą do wcielenia Austrii w swoje imperjum. Z tego punktu widzenia Anglia musiałaby się albo odosobnić albo wystąpić przeciw zaborczych Niemcom. I dziś się nie dziwimy, że propozycje ministra angielskiego Edena, Mussolini odrzucił.

Naturalnie, że Anglia może się pomścić za to, zamykając dla Włoch kanał Sueski, co łatwo może uczynić na podstawie klauzuli konwencji z 1888 roku. O ile Anglia zgodzi się na suchawale rozwielmożnienie się Mussoliniego w Abisynji, to pod warunkiem, że interesy angielskie a więc dopływy Nilu, zostaną dobrze zagwarantowane.

Potępia się dziś krok Mussoliniego a może darzy sympatiami Anglików. Nie winno się też zapomnieć tego, że w archiwach Ligi Narodów znajduje się ciekawa korespondencja z r. 1925 i 1928, w której Anglię (Chamberlain) proponuje Włochom rozbiór Abisynji.

Obecnie, jak można wnioskować z ostatnich pociągnięć Mussoliniego to, on nie jest skłonny do pertraktacji z Anglią a tem więcej z Abisynją. To suchawale, ryzyko, jak oce-

nają znawcy stosunków Abisynji, jest naprawdę ryzykiem, gdyż Włochy nie mają najmniejszych szans wygrania wojny. Wojska Negusa wynoszą 500 000 ludzi, czego około 50 tysięcy może mieć jako takie uzbrojenie. Jeżeli weźmiemy pod uwagę zawziętość, nieporównaną wytrzymałość i zapał wojenny żołnierza abisyńskiego a dodamy temperaturę do 40 stopni — to nieprawdopodobnym wydałoby się, że abisyński żołnierz dozwoliłby sobie na wycofanie.

Znamienna jest rola Francji, której wpływy do niedawna dominowały w Addis Abeba.

WIADOMOŚCI Z POLSKI I O POLSCE

PREMIER SŁAWEK Przeciw szukaniu zastępcy Marszałka Piłsudskiego

Po zamknięciu nadzwyczajnej sesji sejmowej premier Sławek wygłosił mowę na zebraniu członków Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem. Mówca przebiegł wszystkie fazy życia i działalności Marszałka Piłsudskiego, który ożywił duchem i materialnie siły narodu, tworzące państwo i silną armię.

Po śmierci Marszałka — powiedział premier Sławek — wyłoniła się kwestja, kto go zastąpi. Na pytanie takie można odpowiedzieć, że poszukiwanie człowieka, posiadającego identyczny autorytet moralny, byłoby bezskuteczne. Musimy szukać innego rozwiązania. W nowych wysiłkach niepodległościowych doprowadziliśmy do obalenia złych praw. Przewodzący autorytety tworzą dzisiaj prawo w zmienionej sytuacji. Nowa konstytucja ustaliła ści-

Dzisiaj można przypuszczać, że Laval w czasie swej styczniowej wizyty we Włoszech, pozostawił Mussolinimu swobodę działania wzamian za zmianę polityki włoskiej w Europie.

Natomiast, kiedy Anglja zawarła traktat morski z Niemcami, Francja odwzajemniając się, wchodzi w porozumienia z Włochami. Niewiadomo na czem się skończy lawirowanie polityki trzech mocarstw, obłożonej na jaknajwiększe koncesje.

Niebezpieczeństwo jest jednak wielkie. I Ojciec święty, Pius XI. widząc gromadzące się chmury nad narodem Abisyńskim, wskazując na świetlaną postać apostoła Abisynji bł. Justin de Jacobis, nawołuje do pokoju.

Skragen.

PIERWSZY RAZ FALE RADJOWE BĘDĄ ROZNOŚIŁY MUZYKĘ MISTRZA

Poznań uczył 75-tą rocznicę urodzin Paderewskiego wzniesieniem Domu Powstańca jego imienia

Ignacy J. Paderewski da w drugiej połowie września koncert w Szwajcarii nadany na radiostację. Koncert ten będzie transmisjowany przez wszystkie radiostacje w Polsce.

Od Redakcji: — O ile nam wiadomo, dotychczas żaden jeszcze koncert Paderewskiego nie był nadawany na radio. Zapowiedziany we wrześniu koncert byłby pierwszą muzy-

404.000 ŻYDÓW WYEMIGROWAŁO Z POLSKI

Wedle obliczeń instytucji żydowskich w okresie od r. 1918 do końca roku 1934 wyemigrowało z Polski 404 020 żydów, z czego do krajów zamorskich — 360 853 osób. W ciągu 10 lat (1924—1934) wyemigrowa-

MŁODZIEŻ FASZYSTOWSKA OBOZUJE W SPALE

Jak donoszą, faszystowska organizacja młodzieży włoskiej „Ballila” zamierza wysłać liczną oddział swej młodzieży na Złot do Spale w charakterze gości. Młodzież włoska pragnie nawiązać nici przyjaźni z polską młodzieżą oraz poz-

śle uprawnienia indywidualnych organów rządzących. Będziemy więc próbowali niedopuszczyć do przyjęcia wydawania decyzji żadnym autorytetom poza przewidzianymi konstytucyjną. W przeciwnym razie decyzje tego rodzaju autorytetów mogłyby konfliktować z organizacją ustroju państwowego lub obecną konstytucją. Polska będzie rządzona obecnie przez prawo jako najwyższy regulator.

W końcu swego przemówienia premier Sławek powiedział, jako przyszłe wybory do sejmku według starego systemu wyborczego zapewniły Blokowi Rządowemu zdobycie większości większości, mimo to postanowiono zmienić system w celu wykorzenienia zwyczajów partyjnych, które mogłyby wywierać wpływ na naszą działalność.

O POMNIK WODZA MARSZAŁKA J. PIŁSUDSKIEGO w Sede Rio de Peixe — Erechim — Rio Grande do Sul

Jak nam wiadomo, Sede Rio de Peixe, miasteczko w Brazylii, ma nosić nazwę marszałka Józefa Piłsudskiego. Jesteśmy wdzięczni naszemu Prefektowi za ten zaszczyt i dzień inauguracji musi wypaść jaknajwspanialej — bo, pierwsze to miasteczko w Brazylii będzie nosić nazwę naszego ukochanego Wodza. Zawiązał się z tej racji komitet, którego jestem prezesem i na zebraniu powzięliśmy myśl urządzenia parku, wystawienia pomnika naszego Wodza z brązu i wybudowania domu. Jestto sprawa, którą zainteresować powinna się cała Polonia brazylijska i w powiedziec swoje zdanie w pismach i przyjąć nam z pomocą. Przedewszystkiem zwracamy się do przedstawicieli Władz Polskich, towarzyszy, organizacji i jednostek o wypowiedzenie swego zdania w pismach lub listownie pod niżej podanym adresem jaknajwcześniej, bo będziemy prosić o dzień inauguracji na 11 go listopada bieżącego roku.

Może znajdzie się wielu przeciwników temu, ale logicznie wypływa, aby pomnik stanął tam, gdzie miejsce jest oddane dla tego celu, miejscowość ta i okolice zamieszkałe są przez naszych rodaków wyłącznie, chociaż nie jest miejscem kulminacyjnym, jednak z czasem możemy dojść do tego; przecież Krakowa nie zbudowano w jednym dniu. — potrzeba tylko jedności i dobrej woli i nie zrażać się przeszkodami i krytyką, która nas czeka, nie ze strony obcych, ale z naszego środowiska. Plac znajduje się w samym centrum miasta i jest zupełnie równy, w zupełności odpowiada temu celowi. Mieszkańców i okolic tego miasta cechuje wyjątkowa złaeta, której nam w tym czasie brak t. j. zgodna jedność.

Prosimy więc o wypowiedzenie się przed 15 sierpnia w dziennikach i przedrukowanie w innych gazetach.

Ks. Tadeusz J. Wyzyskowski, M. S. Marcellino-Ramos — Rio Gr. do Sul.

Imponująca pielgrzymka wyruszy w niedzielę do Rocío WSZYSTKIE MIEJSCA WYSPRZEDANE

Pielgrzymka polska, która wyruszy w przyszłą niedzielę do Rocío w Paranaguá, zapowiada się imponująco. Jest tak liczna, że przeszła wszelkie oczekiwania. Była tylko pogoda do pisała pielgrzymka wypadnie wspaniale. Nie będziemy tu omawiać czy pójdą dwa czy trzy pociągi, czy jeden z trzema lokomotywami, 20 czy też więcej wagonów; to rzecz Dyrekcji Kolejowej, poszyniła ona już wszelkie kroki ku temu. Już po terminie, nadal bardzo wiele osób zgłasza się po bilety. Ażeby uniknąć natłoku i ści-

jsku, Komitet Pielgrzymkowy zamknął już listę sprzedaży biletów żuizkowych, tem więcej, że nawet miejsca zarezerwowane na wszelki wypadek zostały już rozebrane. Biletów na specjalny pociąg już nie można nabyć.

Tak samo nie będzie się sprzedawać biletów na stacji kolejowej w dzień wyjazdu.

Kto nie zakupił biletu żuizkowego przedtem, nie będzie mógł jechać z pielgrzymką polską.

Rygor ten podyktowany jest troską o zachowanie porządku i ładu w czasie podróży. A więc jedziemy! P.

BRAZYLJA INTEREZESUJE SIĘ ZŁOTEM JUBILEUSZOWYM HARCESTWA W POLSCE

Dzięki temu, że Harcerstwo Polskie stoi pod względem liczebności na trzecim miejscu po Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii, a wogóle kroczy w pierwszym szeregu z uwagi na pracę i iniejtatywę na terenie zagranicznym. Jubileuszowy Złot Harcerstwa w Spale wzbudził w całym świecie wielkie zainteresowanie. Ostatnio

dotrwadujemy się, że najpoważniejsze dzienniki w Brazylii zwróciły się do Poselstwa Polskiego o dostarczenie materiałów prasowych i fotografii dotyczących Złota w Spale, pracy harcerstwa wogóle, oraz Polski, zaznaczając, że interesuje ich praca harcerstwa polskiego.

NOWY REKORD POLSKICH AERONAUTÓW

Kapitan Burzyński i por. Wyszowski wzbili się na balonie w przeciągu dwóch godzin na wysokość 10 000 metrów, po-

stając godziną na tej wysokości. Obydwaj oficerowie oświadczyli, że tem samym ustanowili nowy rekord światowy.

11 NOWOCZESNYCH KUTRÓW RYBACKICH ZYSKAŁA POLSKA FLOTYLA W GDYNI

Ze stoczni Rybackiej Morskiej Instytutu Rybackiego w Gdyni, spuszczone na wodę jachtowy łódź, kuter rybacki zaopatrzone w motor łodź produkcyj. Z liczby tej przypada na rok 1932 trzy ku-

try, na rok 1933 jeden kuter; a w roku bieżącym siedem kutrów. Program dalszej rozbudowy floty rybackiej przewiduje budowę dalszych sześciu kutrów.

Z Brazylii

Rio Grande do Sul RIOGRANDEŃSKIE MIEŚO SUSZONE ZAMAWIAJĄ WŁOCHY

Z Porto Alegre donoszą, że komisja producentów mięsa uszzonego odbyła konferencję z konsulem Włoch w sprawie zamówień mięsa suszonego dla wojska włoskiego.

CENA SOLI

Z Porto Alegre donoszą, że w Związku Stowarzyszeń Wiewskich (União da Federação Rural) odbyło się zebranie, na którym dyskutowano w sprawie wysokiej ceny soli a także braku tego artykułu. Uchwalono zwrócić się do rządu, aby zmniejszyć cenę soli importowanej z Cadizu (Hiszpania); cena soli z Cadizu w Rio Grande do Sul wynosi 123\$000 za tonę, gdy tymczasem sol krajową płać się za tonę 350\$000.

ZWYŻKA CEN NA SMALECO

Dzienniki portoalegreńskie donoszą, że w Rio Grande do Sul cena smalcu znów podniosła się w ostatnich dniach. W Porto Alegre płać za kg. smalcu 2\$500.

W głębi Stanu Rio Grande do Sul pracuje 20 rafinerii smalcu a mianowicie w miejscowościach: S. Angelo, Ijuhy, Carasinho, Cruz Alta, S. Barbara, Passo Fundo, Getulio Vargas, Erechim, Barro, Marcellino Ramos Viaductos, Estrela, Bom Retiro, Rocca Sales, Montenegro, S. Sebastião, Laggado, S. Cruz, Mussum i Venancio Ayres.

Z CAŁEJ BRAZYLII W KILKU SŁOWACH

- Do Rio przybył generał Almerio de Moura, dowódca 2-go Okręgu Wojskowego.

- Z Salvadoru donoszą, że w tamtejszych okolicach zbiorą kakao, kawy, mamonów, kakaodów i tytoniu zapowiadają się bardzo dobrze.

- W Santos władze policyjne nie pozwoliły wylądować na ląd brazylijski 10 emigrantom portugalskim, którzy przybyli na pokładzie okrętu »Higuland Brigade« jako rolnicy do Brazylii, lecz tuż przed wylądowaniem oświadczyli że nie będą pracować na roli.

- W Santos policja uwięziła Wilhelma Grunneidick, zwanego »Allemão«, Joakima de Oliveira i Jana Cassiano, jako podejrzanych o kradzież.

- W Stanie Goyaz obchodzą 209 letnią rocznicę założenia stolicy Stanu.

- W Campos (Stan Rio) odbył się pierwszy zjazd medyków z udziałem około 80 lekarzy.

- Minister Marques dos Reis przybywa z wizytą do Parany.

- Manoel Ribas, gubernator stanu powrócił do Kurytyby ze swoich objazdów na północy Stanu Parana.

- W Castro dokonano ohydnego mordu na osobie Cido do Assis Andrade.

- Brazylija wywoziła do Belgii w 1934 roku 47.626 ton kawy na ogólną sumę 228 milionów i 631 tysięcy franków.

- W Rio na lotnisku Cam po dos Afonso samolot kierowany przez lotnika Lafont uległ wypadkowi.

- W Stanie Parą ogłoszono nową Konstytucję Stanową.

- Włochy zamierzają zamówić w Stanie Rio Grande do Sul 22.000 tonn mięsa suszonego.

- W Stanie Minas Geraes utworzono w municypjum Viçosa nowy dystrykt pod nazwą Cajuru.

- W Stanie Parą policja

Ciekawe spostrzeżenia

Centralny Związek Polaków w Brazylii w ubiegłym roku wydrukował formularze statystyczne. Instruktorzy, nauczycielewo jak również światlejsi kolonisci rozpoczęli zbieranie statystyki rodzin polskich i obywateli brazylijskich polskiego pochodzenia.

Przy wykonywaniu tej pracy natrafiliśmy na ludzi mało rozgarniętych i nieufnych, którzy obawiają się, że ta statystyka przyczyni się do zwiększenia podatków. Nie rozumieją ci oiemni ludzie, że urzędy stanowią bez naszej statystyki władzę, ile każdy gospodarz posiada ziemi lub kto i jakie przedsiębiorstwo prowadzi, ponieważ od tego wszystkiego są ściągane podatki, a więc powyżej wspomniane obawy pozabawione są zdrowego rozsądku, poprostu są śmieszne.

Innym obywatelom wydaje się, że prace statystyczne są zbyt ciężkie lub niewykonane, więc ustosunkowali się pesymistycznie do tych poczynań.

Jak bardzo mylą się owi pesymiści, świadczą już osiągnięte wyniki prac statystycznych, które ciekawie oświetlają życie naszych osiedli. Dla przykładu przytoczę niektóre dane z czwartek linij byłej federalnej kolonii Rio Claro, która do linij miejscowi gospodarze przyzwyczajali się nazywać Czwartą Kolonią.

Dane statystyczne z Rio Claro

Pan Zbigniew Rzewuski w końcu 1934 roku bardzo sumiennie wypełnił arkusze statystyczne rodzin polskich na całej Czwartej Kolonii (od linij Nort do miasteczka Mallet) jak również na wiośniach I i II tej IV kolonii.

Dodam, że ks. prob. Stanisław Piasecki bardzo dobrze i sumiennie prowadzi spisy rodzin w parafii Rio Claro i chętnie udzielał mi wszelkich potrzebnych informacji. Przy pomocy parafialnej statystyki sprawdziłem i skontrolowałem dane, zebrane przez p. Rzewuskiego.

Otóż na Czwartej Kolonii zamieszkuje obecnie 50 rodzin polskich, liczących 256 osób.

Na wiośniach I-15 rodzin, liczących 99 osób i na wiośniach II-6 rodzin polskich, liczących 33 osoby.

Razem ten odłamek kolonii Rio Claro obejmuje 71 rodzin polskich, liczących 388 osób. Z tego 196 mężczyzn i chłopców, a 192 kobiet i dziewcząt.

W skład tych 71 rodzin wchodzi 2-ach Ukraińców i 5 Ukraińek, a więc Polaków i polskiego pochodzenia jest 194 osoby, a Polek 187.

Te 71 rodziny posiadają razem 1129 i pół akra ziemi, a więc na jedną rodzinę wypada niecałe 16 a/q ziemi (15,9 a/q.) Nie jest to dużo, zważywszy że kilku zapobiegliwych gospodarzy umiało wykorzystać do-

bre czasy wysokich cen na herwanacie i nabyło sporo ziemi w municypjum M. Mallet lub gdzieś indziej, a nawet na dalekiej kolonii Quairoz. (Rodzina p. Górskiego Adama posiada 170 a/q. ziemi, p. Ogródowskiej Feandezki - 75 a/q., p. Owsianego Piotra 72 a/q.). Kilku innych gospodarzy posiada po 20, 30 a nawet więcej akrów, lecz 32 gospodarzy siedzi na swoich 10 a/q., otrzymanych przed 44 laty od rządu federalnego (podczas kolonizacji), 10 gospodarzy posiada nawet mniej, niż 10 a/q. ziemi, a 7 młodych małżeństw siedzi i pracuje u rodziców żony lub męża, nie posiadając wcale własnej ziemi.

Nie jest to dorobek zbyt duży jak na 43 lata gospodarki!

Dawniej, przed kryzysem, młodzi dorabiali się podczas żniw herwanowych i kupowali dla siebie kawałki ziemi za rzeką Brago de Pattinga lub gdzieś dalej. Ci pożenili się, powoływali własne rodziny i w skład Czwartej Kolonii już nie wchodzi.

Ale co robią obecnie (kiedy zarobki przy suszeniu herwy nie wystarczą nawet na kupienie porządne ubrania) te młode małżeństwa i ci gospodarze, którzy posiadają po 5, 7 lub 10 a/q. ziemi, młodo wychudzonej przez 43-letnią gospodarkę? Prześleć dobre ubranie herwo już minęły i... nie wróca.

Otóż zbieranie danych statystycznych jest potrzebne przedewszystkiem w tym celu, żeby rolnicy nasi uświadomili sobie dokładnie, jak stoją materialnie (gospodarzo) i co czynić należy, aby nie wpaść w nędzę w niedalekiej przyszłości?

Co produkuje Rio Claro?

Zbadajmy, co te 71 rodzin produkuje obecnie na szpindel, oprócz herwy, na którą od kilku już lat ceny są tak niskie, że nie opłaca się kosztów robocizny? Powyżej wspomniana statystyka wykazuje, że produkują po trochu na sprzedaż: kukurydzą, fizon (czarna fasola), pszenicę i żyto, a bardzo małych ilościach ziemniaki i cebule. Oprócz tego trochę jaj, kur i pomarańcze, a rzadko kiedy ktoś przywiezie do Malletu, do Rio Claro lub do okolicznych tatarskich upaszonego wieprzka. Ot i wszystko...

Nasza Parana (jak i cała Brazylija) potrzebuje dużo pszenicy, bo ją sprowadza z innych krajów, to też produkcja pszenicy powinna zwiększyć się z każdym rokiem, tylko kolonisci nasi powinni być silnie zorganizowani w Kółka Rolnicze, aby zapożytwić się w dobre ziarno na siew, w immunizatory i powinni umieć zwalczać choroby (zarazy) pszenicy. Również powinni wiedzieć, kiedy i gdzie iść pszenicę sprzedać.

(Dokończenie na stronie 3 ciej)

»Jednostka istnieje dla społeczeństwa«

W dniu 7-go lipca urządziliśmy zebranie Szan. pp. nauczycieli z miast i okolic Marcellino Ramos, Viaductos, i Rio do Peixe w Walerianowo w parafii Rio do Peixe i zebrała się spora liczba, prócz trzech, którym niepozwoleła choroba, ci jednak zapewnili mi o swojej współpracy.

Został utworzony okręg Sede Rio do Peixe i wybrano zarząd tego okręgu i uchwalono pewne myśli przewodnie, które będą rozpatrywane i określone podczas następnego zjazdu Szan. pp. nauczycieli w dniu 15-go sierpnia w Treze de Maio. Aby być spokojnym o przyszłość naszą (tuja) w Brazylii, trzeba i konkretnym jest zająć się naszymi pionierami szkolnictwa, t. j. odczuć i zrozumieć życie i położenie naszego nauczyciela, zorganizować go i przyjąć mu z pomocą, nie kończąc na wizycie i zebraniach lub pięknych przemówieniach, ale czynnie, zaspokoję jego potrzeby. Przyszłe zebranie odbędzie się w budynku Przew. Słostri i mam nadzieję, że wszyscy Szan. pp. Nauczyciele zjadą się w tym dniu do Treze de Maio, bo chodził nam o współpracę w municypjum Erechim, bez względu na to, czy należą do »Oświaty«, czy do »Centralnego Związku«.

uwieziła dwóch więźniów francuskich, którzy uciekli z Copena-

bez względu na zapatrywania polityczne, osobiste i religijne. Zaczynam, aby nie wzięto to za ja kiś kościelny zjazd, bo ksiądz zaprasza, jestem kapłanem, ale jestem polakiem i niema dla mnie uprzedzeń - chcę przyjść z pomocą nauczycielstwu w municypjum Erechim i choć pracować dla niego, bezinteresownie dla dobra naszego kolonisty i drogiej Ojczyzny w duchu naszego ukochanego Wodza.

Ponownie, więc zwracam się do Szan. pp. Nauczycieli municypjum Erechim o przybycie do Treze de Maio w dniu 15-go sierpnia na ten zjazd bez osobistego zaproszenia, bo czas krótki i o wiele nie wiemy, więc proszę o łaskawe powiadomienie swoich kolegów koleżanek o tym zjeździe - zapraszamy i tych, którzy interesują się szkolnictwem, wszyscy są miłe widziani.

Z municypjum Erechim zapraszamy również Szan. pp. Okręgowych i prosimy o łaskawe powiadomienie pp. nauczycieli w swoich okręgach.

Prosz Szan. pp. redaktorów »Gazety Polskiej w Brazylii« i »Polskiej Prawdy w Brazylii« o przedrukowanie tegoż artykułu w swoich pismach.

Ks. Tadeusz J. Wyżkowski, M. S. Marcellinos Ramos - Rio Gr. do Sul.

Ostatnie wiadomości

- Z Warszawy donoszą, że dom, w którym urodziła się

sławna uczona Polka, p. Curie-Skłodowska, zawalił się, grzebiąc pod gruzami 15 osób, oraz raniąc 16 innych; dom ten był czteropiętrowy i zbudowano go na początku XIX w.

- Rada Ligi Narodów dyskutuje w Genewie nad zażegnaniem konfliktu włosko-abyssińskiego.

- W Holandji uformował się nowy gabinet rządowy z premierem Colja na czele.

- W Hiszpanji panują dotkliwie upały.

- W Pradze odbył się zjazd Związku Studentów, który grupuje około miliona członków z całego świata.

- Polskie kontrtorpedowce »Burza« i »Wicher« przybyły z wizytą do stolicy Finlandji, powitane w porcie przez fiński rząd.

- Zagranicą bawi kilka polskich wydececzk dziennikarzy. Do Helsingforsu przybyła delegacja polska z prezesem Związku Dziennikarzy Szczyński.

Weźmie ona udział w kongresie Międzynarodowej Federacji Dziennikarzy. - W Kopenhadze bawi druga grupa dziennikarzy polskich pod przewodnictwem Beaupre.

- Skuter harcerstwa polskiego »Zawisza Czarny« z 54 ma harcerzami na pokładzie pod komendą gen. Zaruskiego odplynął do Londynu, po złożonej wizycie w Kopenhadze.

- Gwałtowna burza wietrzna przeciągnęła nad Polską, wyrwując drzewa z korzeniami i czyniąc wielkie szkody w komunikacji telegraficznej. Wichura osiągnęła punkt kulminacyjny nad Gdynią.

- W wyniku konferencji granicznej polsko - litewskiej wznowiono ruch graniczny w 6 punktach granicznych, zamkniętych w czerwcu.

- Szerzą się od kilku dni pożary w kopalni węgla »Reden« w zagłębiu dąbrowskim nie został jeszcze stłumiony. Ze względu na groźne niebezpieczeństwo dla walczących z ogniem, przerwano akcję strażaków. Postanowiono zablokować szyby. Z ludzi nikt nie zginął.

ISKIERKI

Z CAŁEGO ŚWIATA

- Kongres Eucharystyczny międzynarodowy odbędzie się r. 1938 w Budapeszcie ze względu na 900 lecie śmierci założyciela Węgier św. Stefana. Najbliższy Kongres światowy miał być w Polsce, ale z okazji tej rocznicy Episkopat polski dał pierwszeństwo narodowi węgierskiemu.

- córka Konopnickiej, śp. Laura Pytliska, niegdyś popularna deklamatorka, zmarła w tych dniach.

- Prof. Byström ustąpił ze stanowiska dyrektora departamentu szkół wyższych w ministerstwie oświaty.

- Ambasadorowie polscy Chtapowski, Patek, Skrzyński i Wysocki, przekroczywszy granicę wieku, mają ustąpić. Podobno na miejsce hr. Skrzyńskiego ambasadorem przy Watykanie ma zostać hr. Franc. Potocki, dyrektor departamentu wyznań religijnych.

- Wojewodą krakowskim ma zostać marszałek Senatu Raczkiewicz, lub woj. Belina Prażmowski.

- Po 40 latach pracy naukowej pożegnał się z Uniwersytetem znakomity matematyk prof. Stan. Zaremba.

- Mimo przeogromnych zapasów okru (36 milionów tonn) w produkcji światowej, cena okru nie spada. - Producentci bowiem raczej woleliby go zniszczyć, niż obniżyć cenę.

- W Stanach Zjednoczonych 4 lipca w dzień »święta niepoświęconego« zdarzyło się 60 wy-

padków śmiertelnych obok kilkuset osób rannych.

- Echo kongresów. Obliczają, że w Pradze w zjeździe katolickim wzięło udział około 400.000 ludzi. W Lublanie w procesji eucharystycznej szło 100.000 wiernych wzdłuż drogi napełnionej tłumami. W generalnej Komunii po mszy św. odprawionej przez legata papieskiego kard. Honda o 10.000 cy na stadionie uczestniczyło 40.000 mężczyzn. Kardynał przemawiał do rzeszy 100 tysięcznej w języku słowiańskim przeszło pół godziny.

- Niezwyciężoną manifestacją katolicyzmu stały się w Anglii uroczystości 400 lecia od śmierci świętych Tomasza More i Jana Fishera. Koleje nie mogą nastarczyć specjalnych pociągów, takie tłumy katolików jadą do pięciu miast, gdzie odbywają się obchody.

- W Rzymie tam gdzie był cyrk Nerona, urządzono ku czci pierwszych męczenników chrześcijaństwa wielką procesję wieczorną z kolorami pochodniami.

- Począt turecka na znacznych umieszcila portret laureatki Nobla, sławnej pisarki uorweskiej Sygrydy Undset, która jest żarliwą katoliczką.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

- Przew. Ks. Kanonik Peres - List pieniężny otrzymaliśmy; dziękujemy.

- P. T. Wasiocki - List pieniężny otrzymaliśmy; dziękujemy.

- P. T. Konart - List pieniężny otrzymaliśmy; dziękujemy.

- P. J. Kozak - »Lud« można zamawiać z wyprzedzeniem na początku roku, lecz można również zamówić na początku każdego miesiąca n. p. od sierpnia 1935 do sierpnia 1936 r. Artykuły J. E. K. Biskupa Kubiny, będziemy nadal zamieszczać; obecnie - o zwiedzeniu kolonii w Paranie.

- P. Jan Heust - List pieniężny otrzymaliśmy; żądane książki wysłamy.

- Ks. A. Sliwiński - List pieniężny otrzymaliśmy; dziękujemy; wkrótce napisemy osobny list.

- Ks. T. Dziedzic - Sprawy załatwiliśmy.

- Fr. Cyprjan Szczepan - List pieniężny otrzymaliśmy; dziękujemy.

NOWA KSIĘGARNIA DLA WYCHODZTKA W WARSZAWIE

- Komunikują nam z Warszawy że w celu ostatecznego uporządkowania kwestji rozpowszechniania ksiązek polskich zagranicą, normowania cen i udostępnienia Polakom na obczyźnie możliwości nabywania zarówno ksiązek jak i innych wydawnictw polskich oraz portretów wybitnych Polaków, albumów, map i godła - powstała w Warszawie Towarzystwo Międzynarodowego Handlu Książką Polską p. n. AWANGARDA, Warszawa, ul. Przeskok 4.

Towarzystwo zyskało sobie aprobatę i poparcie Światowego Związku Polaków z Zagranicy oraz sfer rządowych i tak moralnie jak i materialnie jest w pełni odpowiedzialne.

Dowiadujemy się również, że powstaje w stolicy Towarzystwo Przyjaciół Książki Polskiej Zagranicą, którego zadaniem będzie szerzyć kulturę polską wśród Emigracji i Obcych zapoznając ksiązki polskiej. Towarzystwo jednocześnie wytknęło sobie za cel ułatwienie Emigracji w zapożytwianiu się w wydawnictwa polskie.

ZWIĄZEK POLSKI W KURYTYBIE

Ważne półroczne zebranie

Ponieważ Ważne Zebranie, ogłoszone na 28-go Lipca nie odbyło się z powodu niedostatecznej liczby członków obecnych. Zarząd Związku Polskiego podaje do wiadomości, że Ważne półroczne zebranie odbędzie się dnia 11-go Sierpnia o godz. 2-iej popołudniu, bez względu na liczbę członków obecnych, na mocy istniejącej Ustawy. Sekretarz: Franciszek Słotki.

CASA NICE

Niedawno został otwarty skład **CASA NICE** przy ulicy **José Bonifacio Nr 5 róg plac Tiradentes**. Właściciel tego składu importuje materiały jodełowe, ebuwie, bielizna, perfumy. Materiały dla kolonii wprost z najlepszych i najtańszych fabryk i dlatego sprzedaje je po cenie kosztów o 20 proc. taniej niżeli inni.

Ceny te potrącają dwa miesiące, aby zdobyć sobie klientów.

Obok **CASA NICE** stoją autobusy, przyjeżdżające z różnych miejscowości z poza Kurytyby.

Właściciel: **CHUCRALLA SIMÃO**

Sklep

Artykułów Spożywczych Rocha Piekarza i Tomasa Kubisa

Kupujemy i sprzedajemy wszelkie produkty krajowe. — Posiadamy świeże towary spożywcze oraz napoje krajowe i zagraniczne.

SPRZEDAJEMY NAJLEPSZE

Nawozy Sztuczne i Makę Kostną PŁACĄ COBONEL ENEAS 30, RÓG SÃO FRANCISCO 57 obok Igreja da Ordem — KURYTYBA

Bank Francusko - Włoski na Południową Amerykę

KAPITAŁ ZAKŁADOWY Fes. 100 MILJONÓW
FUNDUSZ REZERWOWY Fes. 139 MILJONÓW
GŁÓWNA SIEDZIBA W PARYŻU
FILJE: Brazylja: S. Paulo — Rio de Janeiro — Santos — Curytyba — Porto Alegre — Recife — Rio Grande — Bahia.
ARGENTYNA: Buenos Aires — Rosario de S. Fé.
CHILE: Santiago — Valparaiso.
COLOMBIA: Barenquilla — Bogotá.
URUGUAY: Montevideo.
Adresujcie wprost do Filji w **KURYTYBIE**, Rua 15 de Novembro Nr. 316, lub do [jej] Agencji w Ponta Grossa lub w Paranaçu.

Curytywa od 18000, Zyletki od 600 rs.
Kieszonki do fomy, Cygaronki do 400 reis, 100 cygar 7500, Ołówek od 300 rs.

Florecki — Charutaria Liberty
HURT Praça Tiradentes, 305 DETAL

CZEKOLADA W PROSZKU
Kakao, cukier waniliowy, erodzie, rodzynki, si wki europejskie.

Hey i Kellerman
Rua José Bonifacio Nr. 110.

Do Rolników

Każdy rolnik pragnie mieć ziemię jaknajlepiej uprawioną i jak najbogatsze zbiory; nie każdemu się to jednak udaje, ponieważ nie każdy też nie zakupił je w odpowiedniej

umie zastosować nawozy sztuczne do swej ziemi, lub też nie zakupił je w odpowiedniej firmie. Rolnicy doświadczeni zachwalają Nawozy Sztuczne firmy **ALBANO BOUTIN & Cia.** które dały do dziś najlepsze wyniki na każdej ziemi.

Nowy i kompletny skład krajowych i zagranicznych Nawozów:

Import wprost:

MACZKA Z KOŚCI MARKI »PARANÁ«
MACZKA Z SUROWEJ KOŚCI
SPECJALNE MIESZANINY DO WSZELKIEJ UPRAWY

SUPERFOSFAT 18 proc.
SALETRA CHILIJSKA, KALI KAINIT
SÓL SIARKOWA, AMONJOWA
Całość nawozów koncentrowana z 7 X 25 X 15% i 10 X 25 X 25%, respektywne azot, kwasy fosforyczne i Kali.

ALBANO BOUTIN Cia.

Curityba - Paraná
Aven. Capanema 155

Przedłużenie ulicy Seto de Setembro — Telefon 226 — Caixa postal 332

Garbarnia, Fabryka Nawozów Sztucznych, Klejów i Pasów.

Casa Jaragua

Telefon 403
Avenida João Pessoa, róg Ermillino de Leão — Curityba.
Skład serów, masła, wędlin, najrozmaitszego gatunku, jaj, szynki, salami i t. p. Artykuły te są sprowadzane z najlepszych i najlepszych fabryk. Artykuły pierwszorzędne. Ceny są bardzo niskie.

Empreza Constructora Universal Ltda.

41929 — 1 wygrana
51 929 — 2 wygrana
61929 — 3 wygrana
71929 — 4 wygrana
81929 — 5 wygrana
1929 — tyśiącznik
929 — setna
29 — dziesiąta
9 — kośćcówka 1 wygrana
4 — kośćcówka 2 wygrana
Następna wygrana w dniu 27-go sierpnia. Proście o prospekty przy ul. 15 de Novem. Nr. 384 — Curityba.

„Chargeurs Reunis” i „Sud Atlantique”

JEDNOLITA, TRZECIA KLASA.
Kompanja ta sprzedaje bilety bezpośrednio do każdego miasta w Polsce i odwrotnie bilety z Polski do Brazylji. Stała bezpośrednia komunikacja z polskiego portu Gdynia z Brazylją i Argentyną.
Doskonała organizacja przy sprowadzaniu rodzin ze wszystkich miast Europy Centralnej a szczególnie z POLSKI.
Informacje w języku polskim i brazylijskim udziela **P. TEOFIL G. VIDAL**
CURITYBA — Rua Barão Rio Branco 209 — Paraná.

leczy reumatyzm, bóle, piersiowe, bóle zębów uszu, neuralgię, kolki, świeże rany i t. p.

Lekarstwo używa się przez nacieranie.

Jest do nabycia we wszystkich aptekach.

Skarby czerwonego Sultana ZAGARNAŁ SPRYTNY AMERYKANIN

Ameryka jest obecnie widownią głośnego procesu, którego przedmiotem jest milionowa fortuna przedostatniego sultana Turcji Abdul — Hamida.

Walka toczy się między spakobiercami sultana a sławnym milionerem — awanturnikiem John Keyem. Największe pretensje zgłasza popularny książe Abdul Kadir młodszy syn zmarłego, czerwonego sultana Abdul-Hamida i obecnie głowa całej zdefronizowanej dynastji Osmana. Tak więc obecnie na terenie stanu Wirginia prowadzone jest śledztwo na wniosek dziedziców ex-padyśzacha, którzy oskarżają Johna Keya o podstępne przywłaszczenie sobie skarbow należących do dynastji.

Co się stało z fortuną?

Historja tego wprost bajkowego dziedzictwa rozgrywała się na trzech kontynentach: w Europie, Azji, Ameryce. Gdyby opowiedzieliśmy fantastyczne epizody i perepetje tej całej afery powstałby cały szereg tomów romansów kryminalnych. Cała historia rozpoczęła się od tego, że przedostatni sultan a spadkobierca Abdul Hamida, Mohamed V, postanowił podczas wielkiej wojny zabezpieczyć w jakikolwiek sposób swoją rodzinę i zdecydował, że najlepszym w tym wypadku środkiem będzie powierzenie prawie całej fortuny pewnemu Amerykaninowi nazwiskiem John Key. Amerykanin ten potrafił pozyskać w niepojęty sposób zaufanie sultana i cieszył się jego względami.

Po momencie przełomowym w Turcji potomkowie Abdul Hamida w ilości 21 ksiąząt i księżniczek ratowali się ucieczką z kraju. Kiedy znaleźli się poza granicami Turcji uprzytomnili sobie,

że jest to najwyższy czas, aby odzyskać fortunę, powierzoną przez ojca bankierowi amerykańskiemu Johnowi Keyowi.

Konsorcjum

Ale sprawa nie była tak łatwa. Syn Mohameda V, Abdul Kadir, który po opuszczeniu Konstantynopola osiedlił się najpierw w Belgradzie, a następnie w Budapeszcie, stał się bohaterem szeregu zatargów ze sprawiedliwosciami. Wynikało to stąd, że książe znajdował się w nędzy i cały szereg osób, litując się nad jego dołą, udzielało mu zasiłków na kredyt, licząc, że odzyskają swoje sumy wówczas, kiedy książe odzyska swoją ojcowską fortunę. Wszyscy przynaglali księcia, aby wszczął krok dla odzyskania skarbow zdeponowanych w Amerykanina. Odczyta go cała grupa adwokatów, ludzi interesów, którzy udzielali mu wprost fantazyjnych sum, uzyskując wzajemnie prawo do poszukiwania tych sum u Johna Keya. W podobny sposób zaplątani zostali w szereg interesów i inni członkowie rodziny sultańskiej i powstało coś w rodzaju konsorcjum, które udzielało pożyczek potomkom Abdul Hamida zyskując wzajemnie prawo do ich spadku.

Bank Otomański

Cóż się działo tymczasem z Johnem Keyem, któremu Mohamed V powierzył rodzinny skarb? Wiadomo było, że pewnego dnia John Key opuścił Konstantynopol i odpłynął na wspaniałym jachcie. W jakim czasie później przyblił najpierw do Grecji, następnie do Egiptu, gdzie dokonał transakcji sprzedaży klejnotów o niesłychanej wartości. Nieco później John Key wypłynął po drugiej stronie oceanu i tam w Stanach Zjedzo-

czonych, w Wirginji założył otbrzytny bank, który nazwał doś bezwstydnie i bezczelnie Bank Otomański. Oczywiście, że Bank był oparty na funduszach, otrzymanych od sultana. Zanim jeszcze potomkowie Mohameda upomnie li się o swoje dziedzictwo, John Key z własnej woli posłał księciu Abdul Kadrowi sumę 2 tyśiący dolarów, a następnie poraz drugi 20 tyśiący dolarów. To miało uspokoić Abdul Kadira i zapewnić jego milczenie. I być może, że cała sprawa nie wyęłababy na powierzchni, gdyby

To i owo

RZADKIE ZJAWISKO PODZAS BURZY

Według doniesień z Moskwy, nad Leningradem przeszła silna burza z piorunami.

W pewnym momencie zaobserwowano niezwykle zjawisko. Z chmury spadła ognista kula wielkości dużego arbuza, młotając na wszystkie strony błyskawice. Ognista kula spadła na drzewo, poczem nastąpiły ogłuszające grzmoty. Kilka osób, które ukryły się przed deszczem pod drzewem, uległo ogłuszeniu. Siłą ciśnienia powietrza szofer przejeżdżającego samochodu został wyrzucony na jezdnia.

PIORUN WYRWAŁ MŁOT Z RĘKI KOWALA.

Do niezwykłych niespodzianek, jakie często wyrządzają pioruny zaliczyć należy przygode kowala, Jana Klisza w Wielkiej Wsi koło Tarnowa. Kiedy nad okolicą szalała onegdaj burza, Klisz pracował w swej kuźni i właśnie podnosił młot nad kowadłem, gdy nagle uderzył piorun. Klisz został uderzenie pioruna oszołomiony, jednakże piorun spałł mu tylko trzy palce i wyrwał z ręki żelazny młot.

PRZELECIAŁA 100 KM. NA LINIE.

ZPragi donoszą, że nad miejscowością Sporlic w Czechosłowacji ukazał się w płatek, ku wielkiemu zdziwieniu właścików, balon bez gondoli, z którego zwisała lina. Liny tej trzymała się kurczowo pewna kobieta. Balon spadł po kilku minutach na ziemię. Kobieta przy lądowaniu zemdlała.

Kiedy przyszła do siebie, opowiedziała zaalarmowanym sąsiadom, że w czasie zabawy ludowej w mieście Annaberg w Saksonji wystartowała jako akrobalka na balonie, produkując się w powietrzu sztukami akrobacyjnymi. Silny wiatr zapędził ją na odległość 100 km. Przez cały czas lotu trzymała się kurczowo liny balonu. Lekarze stwierdzili, że nie odniosła ona żadnych obrażeń. Artystka odjechała samochodem do Niemiec.

ZEJAR, KTÓRY MÓWI
Mieszkaniec miasta Akron w stanie Ohio (USA), Martin Shaerer, ukończył po wielu latach żmudnej pracy niezwykle zegar, stanowiący adament znawców zegarów w swoim rodzaju instrument. Mechanizm ukryty w zegarze recytuje anegdoty, śpiewa, gra na organach i t. p. Pozaatem zegar wyznacza godziny zgodnie z cza-

sem w 27 największych miastach świata. Cudowny zegar składa się z 5.000 kawałków drzewa, a mechanizm jego poruszany jest elektrycznością. Wartość zegara, który mówi obliczana jest na 10.000 funtów szterlingów.

Wesoły kącik

SKROMNY ŻEBRAK

— Litościwa osoba — zaczęła przechodziła żebrak na samotnej drodze — niech pan nie odmówi błedakowi skromnego datku. Nie mam nic na świecie, oprócz tego rewolweru.

POKREWIEŃSTWO

— Panie Głębek, czy właściciel piekarni Głębek przy ulicy Smutnej jest pańskim krewnym? — Bardzo dalekim. On jest najstarszym z 12 dzieci moich rodziców, a ja najmłodszym.

ŚWIĘTO

Wanda obchodziła imieniny. Mąż przychodził do domu z gotemi rękoma. Wanda wybuchła płaczem:

— Nic mi nie przyniosłeś, nic... — Moja droga — tłumaczy mąż — chciałem, ale podczas świąt sklepy... Wanda płacze coraz głośniej.

— Dzisiaj środa! Przecież nie ma świąt. Mażonek uśmiecha się chytrze:

— Twoje imieniny są dla mnie największym świętem.

RACJA

— Panie Grzanka! Co to ma znaczyć? Pan się spóźnił całe pół godziny? Skąd pan przychodził tak późno?

— Byłem u fryzjera, panie szefie... strzygłem się...

— Pan się strzyże w godzinach pracy?

— Jestem zdumiony, panie szefie, że to pana gniewa. Czy włosy nie rosną mi w godzinach pracy?